Podstawy Inżynierii Oprogramowania

Laboratorium

Apache Maven

przygotował: dr inż. Jacek Wiślicki

1. Historia zmian

Data	Wersja	Autor	Opis zmian
2010	1.0	Jacek Wiślicki	Pierwsza wersja dokumentu
06.01.2013	1.1	Radosław Adamus	Poprawki związane ze zmianami w Maven

1. Wprowadzenie

Apache Maven jest kolejnym narzędziem do wykonywania buildów aplikacji platformy Java. Projekt jest znacznie młodszy niż Apache Ant (Ant 1.1 – jako samodzielny projekt od roku 2000, Maven 1 – wydzielony z projektu Turbine i wydany jako samodzielny w roku 2004, Maven 2 – 2005, Maven 3 – rok 2010), obecnie trudno jednoznacznie określić, które z tych narzędzi jest bardziej popularne. Duża część starszych programistów i build managerów wciąż pozostaje przy Ant (przyzwyczajenie, przenoszenie istniejącej konfiguracji ze starszych projektów), z drugiej strony wiele nowych projektów rozpoczynanych jest w oparciu o Maven. Bez względu na popularność, Maven oferując podobne funkcjonalności do Anta, różni się od niego znacznie. Podstawową różnicą jest zorientowanie na projekt i jego dowolną złożoność – Ant wprawdzie pozwala na wykonywanie buildów dowolnie skomplikowanych projektów i wykonywanie wielu skryptów buildfile znajdujących się w różnych lokalizacjach, jednak w przypadku Mavena ta funkcjonalność stała się jednym z podstawowych determinantów architektury. Drugą zauważalną od razu różnicą jest zarządzanie zależnościami projektu – Ant wymagał od projektanta/programisty samodzielnego "ręcznego" zapewnienia dostępności odpowiednich bibliotek (np. plików JAR) i skonfigurowania odpowiednich classpath, Maven opiera się na publicznych repozytoriach bibliotek, których zasoby mogą zostać wykorzystane z dowolnego komputera podłączonego do Internetu (można także tworzyć i wykorzystywać prywatne i wewnątrzkorporacyjne repozytoria, niedostępne dla świata, jednak podczas laboratorium nie będziemy z nich korzystać). Pewną różnice stanowi także fakt jawnego oparcia Mavena o wtyczki (plugins), które stanowią podstawę działania narzędzia. Wtyczki są odpowiednikami zadań (tasks) pojawiających się w Ant i także tutaj możemy korzystać ze zbioru publicznie dostępnych wtyczek, jak również pisać własne (istnieje także wtyczka pozwalająca wykonywać zadania Anta).

2. Instalacja i uruchomienie

Pliki źródłowe i skomplikowane binaria Apache Maven przeznaczone dla różnych platform systemowych można pobrać z http://maven.apache.org/download.html. Aplikacja nie wymaga instalacji, wystarczy rozpakować archiwum zawierające pliki wykonywalne (podczas laboratorium będziemy używać dobrze znanego i zdokumentowanego Maven 2, pomimo że dostępna jest już wersja 3) do dowolnego katalogu (np. C:/maven dla systemów MS Windows), wygodnie jest także upewnić się, że skrypt mvn (mvn.bat) w katalogu bin jest dostępny na ścieżce systemowej (zmienna środowiskowa PATH), abyśmy nie musieli wywoływać go podając pełną ścieżkę.

Najprostsze uruchomienie aplikacji wymaga wpisania w konsoli (wierszu poleceń) komendy *mvn* w katalogu projektu, z podaniem nazwy wtyczki i nazwy celu (*goal*), który wtyczka może wykonać (wtyczka może oferować dowolną liczbę celi):

3. Projekt i POM

Pliki POM (*Project Object Model*) są dokumentami XML i stanowią podstawowy deskryptor projektu wykorzystywany przez Mavena (domyślna nazwa to *pom.xml* w głównym katalogu projektu). Struktura pliku POM wraz z opisem elementów pokazana jest poniżej:

```
<!-- Podstawowe informacje o projekcie wymagane przez Mavena -->
 <groupId>...
 <artifactId>...</artifactId>
 <version>...
 <packaging>...</packaging>
 <dependencies>...</dependencies>
 <parent>...</parent>
 <dependencyManagement>...</dependencyManagement>
 <modules>...</modules>
 cproperties>...
 <!-- Ustawienia buildu -->
 <build>...</build>
 <!-- Ustawienia generacji raportów i dokumentacji -->
 <reporting>...</reporting>
 <!-- Pozostałe (ogólne) informacje o projekcie -->
 <name>...</name>
 <description>...</description>
 <url>...</url>
 <inceptionYear>...</inceptionYear>
 <licenses>...</licenses>
 <organization>...</organization>
 <developers>...</developers>
 <contributors>...</contributors>
 <!-- Ustawienia dotyczące środowiska -->
 <issueManagement>...</issueManagement>
 <ciManagement>...</ciManagement>
 <mailingLists>...</mailingLists>
 <scm>...</scm>
 corequisites>.../prerequisites>
 <repositories>...</repositories>
 <pluginRepositories>...</pluginRepositories>
 <distributionManagement>...</distributionManagement>
 files>...
</project>
```

Poniżej znajdują się jedynie informacje podstawowe i istotne z punktu widzenia laboratorium, natomiast szczegółowy opis struktury i elementów POM można znaleźć pod adresem http://maven.apache.org/pom.html.

3.1. Podstawy

Wersja modelu (modelversion) definiuje XSD (strukturę) dokumentu, przy czym 4.0.0 jest jedyną obsługiwaną przez Maven 2. Podstawę konfiguracji projektu stanowią elementy groupId, artifactId i version. Ich określenie stanowi minimum konieczne dla wykonania *buildu*. Tak więc minimalna wersja pliku POM ma postać:

Przy czym zarówno groupId jak i version mogą być dziedziczone z nadrzędnego POM (rodzica) – dziedziczenie w plikach POM opisane jest poniżej. Struktura groupId:artifactId:version stanowi unikatowy adres generowanego artefaktu w repozytoriach Mavena (także opisane poniżej). Znaczenie poszczególnych elementów jest następujące:

• groupId – unikatowy identyfikator w ramach organizacji lub projektu. Przykładowo, wszystkie podstawowe artefakty Mavena definiowane są przez grupę "org.apache.maven" – zastosowano tu wygodny styl nazewnictwa znaną z pakietów Java, jakkolwiek nazwa grupy może być zupełnie dowolna. Jednak zastosowanie kropek pozwala łatwo budować strukturę

- katalogową repozytorium (zupełnie jak z nazwami pakietów) i jest zalecaną konwencją nazewnictwa grup. W powyższym przykładzie tworzony jest katalog \$M2_REPO/org/codehaus/mojo.
- artifactId najczęściej jest to nazwa, pod którą rozpoznawany (znany) jest projekt. Wraz z groupId tworzy unikatowy klucz oddzielający projekt od innych projektów (artifactId musi być unikatowy w ramach grupy, ale może się powtarzać między grupami). Opierając się na przykładzie, otrzymujemy \$M2_REPO/org/codehaus/mojo/my-project.
- version najbardziej szczegółowe określenie generowanych artefaktów projektu. Wersja powinna jednoznacznie identyfikować "z czym" mamy do czynienia, może więc być wersją projektu dla oficjalnego wydania (jak w przykładzie), może także być określona jako timestamp dla wydań pomniejszych. W strukturze repozytorium wersja pozwala oddzielić artefakty pochodzące z poszczególnych buildów (możemy jednoznacznie określić, z której wersji projektu chcemy skorzystać), nasz przykładowy POM daje \$M2_REPO/org/codehaus/mojo/my-project/1.0.

Kolejnym elementem dotyczącym generacji artefaktów projektu jest packaging. Definiuje jaki tym artefaktu jest generowany przez projekt. Jeżeli nie zdefiniujemy tego elementu, domyślną wartością jest jar, możliwe są także pom, maven-plugin, ejb, war, ear, rar, par. Współrzędne w strukturze repozytorium wykorzystujące packaging mają następującą postać groupId:artifactId:packaging:version.

Czasami można spotkać także element classifier. Pozwala odróżnić artefakty generowane z tej samej wersji projektu (tego samego POM), jednak różniące się zawartością (np. wynikające z kompilacji dla różnych docelowych wersji Java, czy też dla odróżnienia binarów od plików źródłowych i dokumentacji, o ile te pozostałe także są publikowane jako artefakty projektu). Pozycja tej wartości we współrzędnych jest następująca: groupId:artifactId:packaging:classifier:version.

3.2. Powiązania POM

Jedną z podstawowych zalet Mavena jest zarządzanie powiązaniami, czyli zależnościami (także przechodnimi – *transitive dependencies*), dziedziczeniem i agregacją (projekty wielomodułowe).

3.2.1. Zależności

Lista zależności projektu stanowi jeden z elementów plików POM:

groupId, artifactId i version (a także opcjonalny classifier) opisane są powyżej i nie wymagają tu osobnego miejsca. Pozostałe elementy definicji zależności to:

- type odpowiada wartości packaging zdefiniowanej dla artefaktu, domyślną wartością jest oczywiście jar.
- scope odnosi się do zakresu obowiązywania *classpath* określonego zadania (kompilacji, wykonania, testowania, itp.) oraz ograniczenia przechodniości zależności. Dostępne jest 5 zakresów:
  - compile (domyślny) zależności czasu kompilacji dostępne są we wszystkich *classpath*, ponadto te zależności są propagowane do projektów zależnych,
  - provided podobny do compile, jednak wskazuje, że oczekujemy iż JDK lub kontener dostarczy zależności w czasie wykonania (nie poprzez repozytorium Mavena), zależność dostępn jest tylko dla *classpath* kompilacji i testów, nie jest przechodni,
  - runtime zakres wskazuje, że zależność nie jest wymagana do kompilacji, ale do wykonania, zależność odnosi się do *classpath* czasu wykonania i testów, nie kompilacji,
  - test wskazuje, że zależność nie jest wymagana do normalnego użycia aplikacji, zależność dostępna dla kompilacji i wykonania testów,
  - system zakres podobny do provided, jednak należy dostarczyć zależność w sposób jawny, zakłada się, że artefakt dostępny jest zawsze i nie jest wyszukiwany w repozytorium.
- systemPath element używany (i wymagany) tylko w przypadku zależności o zakresie system.
- optional określa zależność jako opcjonalną kiedy projekt sam stanowi zależność (Maven nie musi pobierać tej zależności dla zbudowania projektu zależnego od lokalnego projektu, ponieważ została już wykorzystana i nie jest wymagana).

Przy definiowaniu zależności można posłużyć się także wykluczeniami, aby "pozbyć" się zbędnych lub niewłaściwych artefaktów (które zostają na przykład podmienione na inne wersje):

```
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
 xsi:schemaLocation="http://maven.apache.org/POM/4.0.0
                   http://maven.apache.org/xsd/maven-4.0.0.xsd">
 <dependencies>
   <dependency>
     <groupId>org.apache.maven</groupId>
     <artifactId>maven-embedder</artifactId>
     <version>2.0</version>
     <exclusions>
       <exclusion>
         <groupId>org.apache.maven</groupId>
         <artifactId>maven-core</artifactId>
       </exclusion>
     </exclusions>
   </dependency>
 </dependencies>
</project>
```

3.2.2. Dziedziczenie

Jawne dziedziczenie pomiędzy POMami pozwala na ponowne użycie konfiguracji, jedynym wyznacznikiem umożliwiającym wykorzystanie dziedziczenia jest określenie wartości packaging jako pom:

```
<groupId>org.codehaus.mojo</groupId>
<artifactId>my-parent</artifactId>
<version>2.0</version>
<packaging>pom</packaging>
</project>
```

Dziedziczenie obejmuje:

- zależności,
- deweloperów i kontrybutorów,
- listę wtyczek,
- liste raportów,
- · wykonania i identyfikatory wtyczek,
- konfigurację wtyczek.

POM wykorzystujący dziedziczenie wygląda następująco:

Szczególnym przypadkiem dziedziczenia jest tzw. *super POM*, zawierający podstawową konfigurację dla wszystkich POMów, które tworzymy. Zawiera podstawową konfigurację repozytoriów, wtyczek i repozytoriów wtyczek.

3.2.3. Agregacja

Agregacja pozwala tworzyć projekty wielomodułowe (agregacyjne). Moduły stanowią projekty wymienione w POMie, które wykonywane są jako grupa. Moduły (pod-projekty) są względnymi katalogami w strukturze projektu nadrzędnego:

Jeżeli nie chcemy definiować zależności pomiędzy modułami, kolejność ich wymieniania jest istotna, ponieważ zależności muszą zostać zbudowane przed projektami zależnymi od nich.

3.3. Właściwości

Podobnie jak w plikach buildfile Anta, POMy pozwalają na definiowanie właściwości (properties).

Także sposób dostępu do nich jest podobny: *\${nazwa.właściwości}*. Dostępne są następujące typy właściwości:

- env.x prefiks "env" odnosi się do zmiennej środowiskowej, np. *\${env.PATH}* oznacza wartość ścieżki systemowej,
- project.x odnosi się do wartości elementu projektu, np. *\${project.version}* zwróci wartość w <project><version>1.0</project>,
- settings.x zwraca wartość w odpowiednim elemencie pliku *settings.xml* (dodatkowy plik konfiguracyjny projektu, zewnętrzny względem POMu), np. *\${settings.offline}* odnosi się do <settings><offline>false</offline></settings>,
- właściwości systemowe Java, do których w kodzie mamy dostęp przez java.lang.System.getProperties(), uzyskiwane są przez identyczne nazwy, np. \$ {java.home}, \${user.dir},
- x zwraca wartość zdefiniowaną w elemencie cproperties /> pliku POM.

3.4. Ustawienia buildu

Konfiguracja *buildu* jest szczegółowo opisana na stronie http://maven.apache.org/pom.html#Build_Settings i zostanie pokazana na przykładach w dalszej części laboratorium.

4. Zadania

4.1. Automatyczna generacja POMu i projektu

Pliki POM wymagają dostosowania do potrzeb projektu, jednak Maven pozwala na wygenerowanie podstawowego pliku dla dowolnego projektu. Plik ten wymaga ręcznej edycji, jednak o ile struktura projektu jest zgodna z konwencją, wystarcza on do wykonania podstawowych operacji.

```
Polecenie służące do generacji POMu wygląda następująco:
mvn archetype:create -DarchetypeGroupId=org.apache.maven.archetypes
-DgroupId=com.mycompany.app -DartifactId=my-app
```

Używamy tu wtyczki (*plugin*) archetype z celem (*goal*) create, podając właściwości dotyczące wartości elementów (identycznie jak w Apache Ant, czyli poprzedzając je -D). *Output* polecenia powinien wyglądać następująco (zależnie od tego, czy uruchamiamy Mavena po raz pierwszy na danej maszynie, może zostać pominięte pobieranie domyślnych wtyczek i podstawowych artefaktów, także skrócone poniżej):

```
task-segment: [archetype:create] (aggregator-style)
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/org/apache/maven/archetype/archetype-
common/2.0/archetype-common-2.0.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/net/sourceforge/jchardet/jchardet/1.0/jchardet-1.0.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/dom4j/dom4j/1.6.1/dom4j-1.6.1.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/xml-apis/xml-apis/1.0.b2/xml-apis-1.0.b2.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/jdom/jdom/1.0/jdom-1.0.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/org/apache/maven/maven-model/2.0.8/maven-model-2.0.8.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/org/apache/maven/maven/2.0.8/maven-2.0.8.pom
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/commons-io/commons-io/1.4/commons-io-1.4.jar
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/org/codehaus/plexus/plexus-velocity/1.1.8/plexus-
velocity-1.1.8.jar
[INFO] [archetype:create {execution: default-cli}]
[WARNING] This goal is deprecated. Please use mvn archetype:generate instead
[INFO] Defaulting package to group ID: com.mycompany.app
[INFO] artifact org.apache.maven.archetypes:maven-archetype-quickstart: checking for updates from
central
Downloading: http://repol.maven.org/maven2/org/apache/maven/archetypes/maven-archetype-
quickstart/1.1/maven-archetype-quickstart-1.1.jar
Downloading: http://repo1.maven.org/maven2/org/apache/maven/archetypes/maven-archetype-
quickstart/1.1/maven-archetype-quickstart-1.1.pom
[INFO] Using following parameters for creating project from Old (1.x) Archetype: maven-archetype-
quickstart:RELEASE
[INFO] -----
[INFO] Parameter: groupId, Value: com.mycompany.app
[INFO] Parameter: packageName, Value: com.mycompany.app
[INFO] Parameter: package, Value: com.mycompany.app
[INFO] Parameter: artifactId, Value: my-app
[INFO] Parameter: basedir, Value: /Volumes/Data/Users/jacenty/Desktop/KIS/zaje?cia/PIO/maven lab
[INFO] project created from Old (1.x) Archetype in dir:
/Volumes/Data/Users/jacenty/Desktop/KIS/zaje?cia/PIO/maven lab/my-app
[TNFO] -----
[INFO] BUILD SUCCESSFUL
[INFO] -----
[INFO] Total time: 59 seconds
[INFO] Finished at: Mon Jan 03 02:53:29 CET 2011
[INFO] Final Memory: 14M/81M
[INFO] -
```

W efekcie otrzymujemy gotową strukturę projektu (nazwy katalogów zgodne z podanymi przez nas groupId i artifactId):

A wygenerowany plik POM zawiera:

```
<project xmlns="http://maven.apache.org/POM/4.0.0" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-
instance"
    xsi:schemaLocation="http://maven.apache.org/POM/4.0.0 http://maven.apache.org/xsd/maven-
4.0.0.xsd">
    <modelVersion>4.0.0</modelVersion>

    <groupId>com.mycompany.app</groupId>
    <artifactId>my-app</artifactId>
    <version>1.0-SNAPSHOT</version>
    <packaging>jar</packaging>
```

4.2. Zdalne repozytorium

Przeglądanie domyślnego repozytorium Mavena możliwe jest za pośrednictwem strony http://search.maven.org/. Należy zapoznać się z jego strukturą i rozpoznać grupy, artefakty i wersje, a także typy artefaktów.

4.3. Lokalne repozytorium

Maven pobiera artefakty i wtyczki do lokalnego repozytorium zlokalizowanego w katalogu domowym użytkownika w podkatalogu .m2 (~/.m2). Należy zapoznać się z jego strukturą i porównać ze strukturą repozytorium zdalnego. Powinny być identyczne, jednak repozytorium lokalne zawiera jedynie artefakty potrzebne do wykonania buildów (czyli tylko takie, które chociaż raz zostały użyte). Dzięki temu nie istnienie potrzeba pobierania ich za każdym razem, wykorzystywany jet lokalny cache.

4.4. Prosty projekt

Używając automatycznie wygenerowanego projektu z polecenia 4.1, należy:

- 1. Wykonać kompilację kodu (mvn compile) i sprawdzić, gdzie znajdują się utworzone pliki .class.
- 2. Wykonać pakietowanie (mvn package) i sprawdzić, gdzie znajdują się wygenerowane artefakty. Proszę zwrócić uwagę na automatycznie wykonane test i ich raporty.
- 3. Wyczyścić projekt (mvn clean) i sprawdzić, co zostało usunięte.
- 4. Wygenerować artefakty bez pakietowania (mvn jar:jar) i porównać efekt z pełnym pakietowaniem.
- 5. Zainstalować artefakty w lokalnym repozytorium (mvn install), aby stały się dostępne dla Mavena. Należy sprawdzić, czy artefakty przykładowego projektu znajdują się w odpowiednim miejscu lokalnego repozytorium.
- 6. Uruchomić przykładową aplikację w oparciu o zainstalowane artefakty (mvn exec:java -Dexec.mainClass=com.mycompany.app).

4.5. Projekt wielomodułowy

Należ pobrać przykładowy projekt wielomodułowy znajdujący się po adresem http://jacenty.kis.p.lodz.pl/pio/maven-multi.zip i rozpakować archiwum na lokalnym dysku twardym. Następnie:

- 1. Zapoznać się z zawartością pliku POM, rozpoznać zależności i moduły projektu, a także fizyczną organizację plików projektu.
- 2. Wygenerować artefakty projektu głównego. Proszę zwrócić uwagę na automatyczną kompilację i generację artefaktów poszczególnych modułów.
- 3. Zainstalować artefakty projekty głównego i sprawdzić, czy zostały umieszczone w lokalnym

repozytorium.
4. Uruchomić aplikację z projektu głównego.